

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

INTERNETOVÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS

2013 | Vol. 5 | No. 1 | ISSN 1803-8220

BACKHAUS, Jürgen G. (2012). *Two Centuries of Local Autonomy*. New York: Springer. 114 s. ISBN 978-1-4614-0292-3.

RECENZE ILONY KRUNTORÁDOVÉ

Tento článek podléhá autorským právům, kopírování a využívání jeho obsahu bez řádného odkazování na něj je považováno za plagiátorství a podléhá sankcím dle platné legislativy.

Internetový recenzovaný časopis vydává
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze,
Katedra politologie Institutu politologických studií

BACKHAUS, J. G. (2012). *Two Centuries of Local Autonomy*. New York: Springer. 114 s. ISBN 978-1-4614-0292-3.

Na důležitost lokální autonomie poukázala celá řada významných osobností či historických událostí. Téma lokální autonomie se úzce prolíná s otázkou demokracie, subsidiarity nebo fiskální odpovědnosti. Recenzovaná kniha *Two Century of Local Autonomy*, editovaná Jürgenem G. Backhausem analyzuje vývoj postavení lokálních vlád v posledních dvou set letech a přináší čtenáři vhled do jejich fungování. Cílem této knihy je podle autorů poukázat na důležitost místních samospráv v nepříznivých dobách, které nesly značná břemena při obnově země ať po válečném konfliktu či v období krizí.

V podmínkách demokratického deficitu komunální úroveň vládnutí nabývá na důležitosti. Celá Evropa a zvláště země postihnuté ekonomickými problémy stojí před výzvou nalezení nové arény demokratického rozhodování. Recenzovaná kniha nabádá k zamyšlení se nad vývojem současné demokracie, demokratickým deficitem a rolí územních samospráv.

Představená publikace vychází z textů prezentovaných na 19th Heilbronn Symposium in Economics and the Social Science, které se konalo v roce 2008 a svým zaměřením se věnovalo dvěma stoletím lokální autonomie. Spojení otázky politického rozhodování o finančních aspektech vedoucích k autonomii municipalit není příliš tradiční, proto lze v kontextu zkoumání středoevropského prostoru považovat tuto práci svým zaměřením za inovativní. Otevírá prostor pro zkoumání tématu v současných konturách. Historické hledisko v tomto kontextu přispívá k pochopení současných poznatků a k rozvoji politologického poznání.

I přes novátorské tematické zaměření práce odpovídá standardnímu charakteru kolektivní monografie. Autoři knihu člení do deseti kapitol, text přesto působí kompak-

ně. Ústřední myšlenkou práce je poukázání na důležitost existence lokální autonomie, která ve svém důsledku posiluje demokracii.

První kapitola slouží zároveň jako úvod celé knihy. Autor v ní vymezuje významnost historické perspektivy pro dnešní bádání jako zdroje poučení se z předchozího vývoje. Na ní navazuje synopse Güntera Chaloupky s příspěvkem o působení Friedricha Lista, obhájce územní autonomie v době obnovy ponapoleonské Evropy po Vídeňském kongresu. Fridrich List publikovat tři významné eseje, které se věnovaly tématu legislativy a administrativy státu, obhajoby místní správy a vymezení finanční vztahů mezi jednotlivé úrovně vládnutí. List byl dokonce přizván jako odborník k sepsání nové ústavy, nicméně po odhalení jeho autorství Reutlingenského memoranda, ve kterém rozvinul teoretické koncepty tématu, byl uvězněn a následně odešel do Spojených států amerických. Günter Chaloupek v této části Listovu koncepci srovnává s koncepcí a myšlenkami Steina a Hegela.

Na stěžejní část celého textu navazuje a koncepty zmíněné v předchozí kapitole rozvíjí Karl-Heinz Schmidt s obhajobou propojení ekonomického rozvoje a finančních aspektů s lokální autonomií. Schmidt hodnotí Stein-Hardenbergerovy reformy a analyzuje debatu před jeho přijetím a příčiny, které ovlivnily její výsledek. Pozitivně shrnuje celé von Steinovo působení i z ekonomického hlediska, jehož cílem bylo stabilizovat ekonomický rozvoj a přispět k hospodářskému růstu. Schmidt se dokonce o pruském ministru vyjadřuje jako o „zakladateli samosprávy měst“ (s. 24).

Ve čtvrté části se Ursula Backhaus zamýšlí nad přispěním Wilhelma Roepkeho k otázce místního společenství. Roepke rozvíjí otázku důležitosti existence moderní ma-

sové společnosti, která nejenomže přispívá k fungování komunální úrovně, ale také národní. V Roepkeho konceptu se také odráží fakt, že byl obhájcem decentralizace, v níž spatřoval ochranu před vznikem politického diktátu. Od ekonomických témat přešel k teoretizování o věcech společenských. Důležitost obcí a měst spatřoval v jejich stěžejní roli při obnově Německa. Municipality považoval za nositele koheze a hybatele sociální a ekonomické politiky (s. 40).

Lou Fricz společně s editorem publikace analyzují rozvoj „*mission driven business school*“ a navazují tak na myšlenku uplatňovanou v USA.

Šestá kapitola od Jamese Gaye představuje bibliografické shrnutí působení a texty Henryho C. Careyho a Eugena Dühninga. Oba autoři byli přísní zastánci decentralizace. Podle Careyho je vytvoření silné lokální vlády přirozeným procesem, kterého je dosaženo skrze historický vývoj (s. 67). V Dühningově koncepci je silné vlády dosaženo skrze přirozené právo a zákony vývoje („*laws of development*“) založené na lidské vůli a odhodlanosti, které jsou předpokladem skutečného reformu a vytvoření svobodné společnosti.

Oba autoři se snažili o prosazení prakticky orientovaných reformů zaměřených na politickou ekonomii. Carey viděl podstatu úspěchu v podpoře podnikání na co nejnižší úrovni, zatímco Dühning v co největším okleštění centralizované vlády.

Reflexi historie při současném vývoji EU zohlednil Gerrit Meijer. Zamýšlí se nad třemi principy, které ovlivňuje uspořádání EU. Vidí principy subsidiarity, sféru suverenity a otázku občanské společnosti jako měřítko a zároveň pojistku pro politickou sféru.

Na zemědělské reformy a populační politiku se zaměřují v osmé a deváté kapitole Hans Frambach a Gerhard Scheuerer. Celou publikaci uzavírá text Enrico Schöbela o vedení účetnictví územních samospráv. Poslední tři kapitoly nejsou pro zaměřené na politologickou analýzu zcela stěžejní.

Recenzovaná publikace se svým tematickým zaměřením řadí k publikacím průkopnickým. Nejen z toho důvodu, že je bohatá na faktografické údaje, ale zejména proto, že na relativně malém prostoru (kniha má celkem 114 s.) dokáže naznačit a vystihnout významnou roli historického kontextu, který má dopad na současné uspořádání politického pořádku a na existenci lokální autonomie. Pro anglofonního čtenáře může být jistou bariérou při studiu fakt, že citace jsou v publikaci ponechány ve svém originálu, nejčastěji v němčině. Vzhledem k tomu, že citace nejsou osvětleny ani v poznámkovém aparátu, může to vést neněmecky hovořícího čtenáře k určité dezinterpretaci.

Autoři v knize skloubili na první pohled neslučitelné koncepty, které byly ovlivněny ekonomickými, historickými či sociologickými přístupy. V české politologii není tento trend příliš běžný, proto je možné tuto knihu považovat za přínosnou nejenom pro studenty politologie, veřejné správy, historie, tzv. urban studies ale také pro zákonodárce, kteří mají ve svých rukou možnost ovlivnit životaschopnost lokálních vlád a jejich autonomii.

Ilona Kruntorádová¹

¹ Ilona Kruntorádová je doktorandkou Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, U kříže 8, 158 00, Praha 5 – Jinonice. Kontakt: kruntoradova@fsv.cuni.cz.